

bi "Ebhâsa Dair Fasil" da on dokuz bahis sıralayarak tartışan taraflar, tartışma konusu, deliller ve karşı deliller, tartışmaların nerede, ne zaman ve kimler huzurunda yapıldığı konularında ve bu tartışmaları ihtiva eden eserler hakkında bilgi vermiştir (*Keşfü'z-zunûn*, I, 220-223).

İslâm bilginleri bahis ve münâzaranın mantıkî kuralları yanında ahlâkî şartları üzerinde de durmuşlar; "âfâtû'l-bahs" veya "âfâtû'l-münâzara" gibi başlıklar altında, tartışmanın asıl gayesi olan gerçeğin ortaya çıkarılması düşüncesinin geri plana itilerek kibir, şöhrret, kendi bilgi ve zekâsının üstünlüğünü ispatlama, karşı tarafı zor duruma sokma ve küçük düşürme gibi ahlâk dışı duygu ve düşüncelerin tesiriyle yapılan tartışmanın kötülük ve zararına da dikkat çekmişlerdir (bk. Gazzâlî, I, 41-45).

Bahis Türkçe'de, bir işin sonucunu tahmin yoluyla önceden tesbit etmek hususunda iki kişinin yaptığı sözleşmeyi ifade etmek için de kullanılır. Buna göre kaybeden taraf kazanana bir şey ödemek mecburiyetindedir (bk. MÜSABAKA).

BİBLİYOGRAFYA :

Lisânü'l-'Arab, "bhş" md.; *et-Ta'rifât*, "bhş" md.; *İbn Sînâ, en-Necât* (nşr. M. Takî Dânişpejûh), Tahran 1364 hş., s. 112; *Gazzâlî, İhyâ'*, I, 41-45; *Taşköprizâde, Miftâhü's-sa'âde*, II, 599; *Keşfü'z-zunûn*, I, 38-39, 220-223; *Carra de Vaux*, "Bahis", *JA*, II, 229; *F. Gabrieli*, "Bahîth", *EI*² (İng.), I, 949; a.mlf., "Bahş", *İDMİ*, IV, 52.

MUSTAFA ÇAĞRICI

BÂHİSETÜLBÂDİYE

(باحة البادية)

Melek bint Hifnî Nâsîf
(1886-1918)

Mısırlı yazar, hatip, şair ve kadın hakları savunucusu.

Kahire'de doğdu. Devrinin tanınmış âlim ve ediplerinden Hifnî Nâsîf'in kızıdır. Resmî bir okuldan mezun olan ilk müslüman hanım sıfatıyla yüksek öğrenimini kız öğretmen okulunda tamamladı (1905). İngilizce ve Fransızca öğrendi. Bir taraftan Kahire Emîriye kız okullarında öğretmenlik yaparken diğer taraftan da kadın hakları savunucusu olarak günlük gazetelere yazılar yazmaya başladı. Abdüssettâr el-Bâsil ile evlendikten sonra öğretmenlikten ayrıldı. Ülkede kadınlarının uyanması ve kadın haklarının korunması için yazılar yazdı, kon-

Bahîsetülbâdiye

feranslar verdi ve bu konuda gayret gösteren ilk Mısırlı müslüman kadın olarak dikkatleri üzerinde topladı. Muhammed Abduh'un, Kâsım Emîn ve babasının fikirlerinden faydalandı. Kadınların sosyal hayata girmelerini, bilhassa Mısırlı zengin hanımların ev işleri ve çocuklarının terbiyesiyle bizzat meşgul olup bu işleri hizmetçilere bırakmamaları gerektiğini yazı ve konferanslarında işledi. İslâmî değerlere son derece bağlı olan ve kadının örtünmesi gerektiğini savunan Bâdiye ileri sürdüğü görüşlerin canlı bir örneği olmaya çalıştı. Bu dönemde yazdığı yazılarda "Bâhîsetülbâdiye" imzasını kullandığı için daha sonra bu ad kendisinin lakabı oldu.

Kadınları eğitmek, onlara sosyal ve ekonomik konularda birtakım bilgiler vermek için gazetelere yazdığı yazılar yanında "İttihâdü'n-nisâ et-tehzîb" adlı bir de dernek kurdu. Trablusgarp felâketzedeleri için bağış topladı. I. Dünya Savaşı münasebetiyle evinde hemşire yetiştirmek üzere bir okul kurdu. Tutulduğu İspanyol hummasından kurtulamayan genç yaşta Kahire'de öldü. İmam Şâfiî'deki aile mezarlığına gömüldü.

Eserleri. 1. *en-Nisâ'ıyyât. el-Ceride* adlı günlük gazetede yayımladığı örtünme, kız çocuklarının eğitimi, taaddüd-i zevcât gibi konulara dair yazılarını iki cilt halinde yayımlamayı düşündüyse de eserin ancak I. cildini yayımlayabilmiştir (Kahire 1328). 2. *Huķūku'n-nisâ'*. Kadın haklarına dair olan bu eseri âni ölümü sebebiyle yarım kalmıştır. Bunlardan başka 1911'de Mısır'da yapılan bir kongreye sunduğu ve kadının durumunun düzeltilmesiyle ilgili on maddelik bir programdan oluşan basılmamış bir tebliği bulunmaktadır.

Mısırlı hanım yazarlardan Mari Ziyâde (Mey) onun biyografisine dair *Bâhîsetülbâdiye* adlı bir eser yazmıştır (Kahire 1920).

BİBLİYOGRAFYA :

Brockelmann, *GAL Suppl.*, II, 728; III, 256-258; Ahmed el-İskenderî — Mustafa İnânî, *el-Vasîl fi'l-edebî'l-'Arabî ve târîhihî*, Kahire 1335/1916, s. 342-345; Ziriklî, *el-A'âm* (Fethullah), VII, 287-288; Kehhâle, *Mu'cemü'l-mü'ellifîn*, XIII, 5-6; a.mlf., *A'âmü'n-nisâ'*, Dimaşk 1378/1959, V, 74-101; *el-Kâmûsü'l-İslâmî*, I, 245-246; *el-Menâr*, XXI, 105-109, 163-168; Serkis, *Mu'cem*, II, 1788-1789; Th. Philipp, "Malak Hifnî Nâsîf", *EI*² (Fr.), VI, 213.

ALİ ŞAKİR ERGİN

BAHİT, Muhammed

(محمد بخيت)

(1854-1935)

Mısır başmüftüsü.

10 Muharrem 1271'de (3 Ekim 1854) Mısır'ın Asyût eyaletindeki Mutîa köyünde doğdu. 1865'te Ezher'e girdi. Bahrâvî, Hasan et-Tavîl, Demenhûrî, Muhammed el-Mehdî, Abdurrahman b. Muhammed eş-Şirbînî gibi âlimlerden Arap dili, belâgat, fıkıh, usûl-i fıkıh, hadis, tefsir ve mantık gibi çeşitli dersler aldı. 1875'te mezun olduğu Ezher'de müderris olarak görev alan Muhammed Bahît el-Mutîi, Kalyübiye eyaleti kadılığına tayin edilinceye kadar (1880) sürdürdüğü bu görevi sırasında, Muhammed Abduh'un desteklediği Ezher reformuna karşı gelişen muhalefetin içinde yer aldı.

Kalyübiye kadılığıyla başlayan adli görevini Minye, Port Said, Asyût, İskenderiye kadılıklarıyla sürdürdü. Bu arada Adalet Bakanlığı'nda müftülük ve müfettişlik gibi bazı yüksek devlet memurlukları ile Türk Kadısı Nesîb Efendi'ye vekâleten Mısır başkadılığında da bulunan Muhammed Bahît, 21 Aralık 1914'te Mısır başmüftüsü oldu. Bir müddet er-Râbîtatü's-Şarkıyye'ye üye olduysa da daha sonra bu üyelikten istifa etti (1925).

Mısır başmüftülüğünden emekli olduktan sonra (1921) evine çekilip tedrisle ve fetva vermekle meşgul oldu. Hanefî fıkının inceliklerini ve Şâfiîler'le Hanefîler arasındaki ihtilâfları çok iyi bildiği için zamanının fıkıh otoritelerinden sayılan Bahît, İslâm dünyasının her tarafından çeşitli fikhî meselelerle ilgili soruları içeren mektuplar alır, evi fetva soranlarla dolup taşardı. Fetvalarının yazımı ve çeşitli ülkelerdeki talebelerine ulaştırılması için özel kâtipler tutmuştu. Bu kâtip-